

GEN ȘI CONTEXT SOCIAL.
CONSIDERAȚII PRIVIND STATUTUL FEMEII ÎN SOCIETATEA
ROMÂNEASCĂ CONTEMPORANĂ
Gender and Social Context.
Considerations Regarding Woman's Status in the Contemporary
Romanian Society

Ramona Mihaela ANGHEL*

Abstract

This paper aims to analyze women's status in the contemporary Romanian society by illustrating the social changes that have occurred after the fall of the communist regime.

In the first chapter, I presented women's position in the Romanian society before 1990 and the roles that she was encouraged to fulfill. As a fundamental element of this period, we find the equality relation between men and women encouraged and supported by the communist ideologies. The rights equality offered the modern women access to different domains from the society: education, labor market, political life and to information as much as it was possible in that period.

In the second chapter, I wanted to show women's image in the transition period by highlighting the new elements and the differences between the two feminine ideal types from the two different historical periods. By comparing permanently with the feminine model from the communist era, I outlined the image of the contemporary woman. The woman who wants herself to be independent, powerful, self-confident tries to resist to the inequalities, to gender discriminations in what concerns the labor market and not only this.

In the third chapter I introduced the analysis of the types of the informative materials for women existing in the two periods. Thus we can identify a big change between the two feminine types: the type of woman responsible for the social order and equilibrium (who fulfills a multitude of roles in order to ensure the wellbeing of the family, of the community and society) and the contemporary woman, whose body, beauty and personal wellbeing, seem to

* Drd., Universitatea din București.

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 258-271.

be in the center of her attention. In other words, it has taken place a switch from the collective consciousness to individualism.

In the last chapter I presented the important aspects of the feminine social change: the problematic of the gender on the labor market, in education, in the political life and woman's image the way is revealed by the informative materials exclusively for women. At the end of the analysis, I've concluded that the status of the contemporary woman is different compared to the one in the communist period and that the entire transition period is an evolving one, in which women try to define their personality and style in their proper way.

Keywords: woman's status, the contemporary woman, individualism, collective consciousness, social change

1. Statutul femeii în perioada comunistă

Dacă ne referim la perioada comunistă, aceasta este una controversată, în care femeia nu mai este sub jugul autorității bărbatului ci se definește ca fiind o femeie modernă cu drepturi egale cu cele ale bărbatului. Astfel, un element definitoriu al ideologiei comuniste este egalitatea între cetățeni, egalitatea de status social și după cum aminteam și anterior egalitatea între sexe (Voicu, 2005, pag. 103). Teoriile libertariene au în vedere “seturi de drepturi ce trebuie respectate de acțiunea politică indiferent de efectele în plan social și se ia în calcul respectarea libertăților individuale, ordinea și apărarea națională” (Stănculescu, 2006, pag.4). Astfel, regimul comunist promulga prin egalitate și libertate acces egal atât la educație, cât și pe piața muncii. În continuare voi încerca să ilustrez statutul femeii din perioada comunistă pe plan educațional, pe planul politicilor sociale, al pieței muncii și pe plan politic.

În ceea ce privește învățământul sub toate formele, acesta era gratuit și accesibil tuturor, astfel încât femeile beneficiau de un înalt nivel de educație asemenea cu cel al bărbaților (Voicu, 2005, pag. 103). Așadar, nivelul înalt de pregătire și instruire a femeilor le permitea acestora să ocupe funcții de conducere, cu salarii fixe și nenegociabile pentru că astfel prevedea politica de salarizare a acelor timpuri (Voicu, 2005, pag 104).

Investiția în educație, pregătirea și dezvoltarea profesională a femeilor a facilitat, odată cu industrializarea și urbanizarea statului român, intrarea în forță a persoanelor active pe piața muncii, cu precădere a femeilor considerate până atunci muncitoare în domeniul casnic (pentru îngrijirea copiilor, pentru prepararea hranei, curățenie,

etc). Prin acest salt al femeii de intrare pe piața muncii, putem vorbi de egalitate între sexe. Accederea pe piața muncii a femeii se datorează pe de o parte nevoii de forță de muncă într-un stat industrializat, iar pe de altă parte serviciilor sociale oferite de stat femeilor active (Zamfir, Cătălin *apud* Voicu, 2005, pag. 104). Și aici intră în discuție alocația pentru copiii, concediu natal plătit, concediu plătit pentru îngrijirea copilului bolnav. Pe lângă toate acestea, se mai adăugau și beneficii oferite de către întreprinderea în care mama lucra. Astfel, se pune la dispoziția angajaților creșe, grădinițe pentru copiii acestora (Zamfir, Elena *apud* Voicu, 2005, pag. 104). Prin urmare, femeia mai căpăta un rol în lista celor pe care le avea și anume de muncitoare.

Din punct de vedere al vieții politice, aceasta era un domeniu în care femeile aveau acces într-un număr mic sau foarte mic, cu nici un aport sau cu vreo influență majoră. Putem spune că prin prezența lor li se conferea femeilor părerea că sunt egale cu bărbații din toate punctele de vedere și că îndeplinesc toate atribuțiile unei femei moderne. Astfel că, “în 1987 în Marea Adunare Națională a României (vechi for legislativ), 34% dintre cei care îl constituiau erau femei iar la nivelul Guvernului 5 Miniștri din 40 erau femei” (Fong *apud* Voicu, 2005, pag. 104). În timp ce “în Biroul Politic Executiv al Partidului, forul cel mai înalt al deciziei politice, în 1987, din cei 21 de membri ai biroului, doar două erau femei”. După cum spuneam și anterior, femeia nu deținea o poziție importantă și decisivă în viața politică, ci îndeplinea, mai mult sau mai puțin, un act de prezență (Voicu, 2005, pag. 104).

2. Femeia în perioada de tranziție

Odată cu înlăturarea regimului comunist de la puterea politică, au apărut o serie de modificări și schimbări în societate. Astfel, apare fenomenul “prăbușirii politicii de impunere a egalității între sexe” (Voicu, 2005, pag. 105). Deci, prin instaurarea noului regim democratic totul capătă altă valoare și femeia se încadrează în alte poziții, funcții, structuri, deși în urma unor cercetări asupra condiției femeii din România în perioada de tranziție s-a arătat că din anumite puncte de vedere nu s-au produs modificări (Voicu, 2005, pag. 105). În continuare, voi evidenția planul educațional, social, politic și salarial în care femeia și-a desfășurat activitatea în timpul perioadei de tranziție comparativ cu perioada comunistă.

În ceea ce privește, planul educațional, acesta în linii mari a rămas același ca și în perioada comunistă, dar cu o oarecare creștere a

numărului femeilor ce optează pentru învățământul secundar și superior (Voicu, 2005, pag 105). De altfel, într-un studiu s-a arătat că femeile din România sunt mai preocupate de școală decât bărbații și că ponderea femeilor care urmează învățământul liceal este mai mare cu 7% decât cea a bărbaților, iar în învățământul superior femeile au o pondere mai mare decât bărbații cu 16% (Privoiu, 2009). De altfel, și atitudinea populației este una favorabilă în ceea ce privește accesul femeilor la educație și în special la învățământul superior. În 1997, în urma unui sondaj, la întrebarea: *În ce măsură sunteți de accord cu afirmația: Studiile superioare sunt mai importante pentru bărbați decât pentru femeii?* (Voicu, 2005, pag. 112). S-au obținut următoarele rezultate:

Tabel 1

Cu totul de acord	De acord	Împotriva	Cu totul împotriva
5,5%	16,3%	50,5%	28,0%

Sursa WVS 1997 apud Voicu, 2005, pag. 112

Un alt element important care are în vedere poziția femeii este sistemul de politici sociale. Acesta a rămas același ca în comunism și în perioada de tranziție, adică aducea beneficii doar persoanelor încadrate în muncă. Beneficii ce constau în concedii plătite, concediu plătit pentru creșterea și îngrijirea copilului până la doi ani. De aceste beneficii nu pot avea parte femeile care nu au fost angajate înainte de nașterea copilului, în schimb primesc alocația pentru copil, fiind considerat un venit pentru îngrijirea copilului (Voicu, 2005, pag. 106).

Din cele arătate anterior se evidențiază faptul că femeile în perioada de tranziție sunt mai bine pregătite decât bărbații din punct de vedere educațional și au o mai mare dorință de a intra pe piața muncii, dar cu toate astea, apare fenomenul de șomaj. Fenomen ce în comunism nu era prezent, întrucât unicul angajator, și anume statul, dorea încadrare pe piața muncii de 100%. Și în acest sens se ridică problema inegalității între sexe deoarece din statistici reiese că rata șomajului la femei este mai mare decât în cazul bărbaților. În 1997, rata șomajului la femei era de 6%, iar la bărbați de 5%. Tot în 1997, 49% dintre femeile fără un loc de muncă erau în șomaj pe termen lung (UNICEF apud Voicu, 2005, pag. 106). Prin urmare, după cum susține și Mălina Voicu, inegalitatea între sexe pe piața muncii se datorează

numărului redus de locuri de muncă. Femeile sunt mai greu încadrate pe piața muncii pentru că locurile sunt puține, concurența mare și cerințele pe măsură.

O altă problemă care se ridică în acest sens este și defavorizarea femeilor față de bărbați pe piața muncii și nu numai. Astfel, deși femeile prestează același tip de activitate cu cel al bărbaților, cu toate că au aceeași experiență profesională cu aceștia, totuși analizele în acest sens arată că sunt diferențe în remunerare: în anul 2004 se semnală o diferență de 14%, iar în 2007 se remarcă o scădere cu o pondere de 12,7%. În ceea ce privește, rata de ocupare a locurilor de muncă se înregistrează și în acest sens diferențe, astfel că, femeile între 15 și 64 de ani au o pondere de 51,7% față de bărbați care înregistrează o pondere de 64,1% (Privoiu, 2009).

Un al doilea element de diferențiere pe piața muncii între bărbați și femei este și faptul că domeniile feminizate (în care ponderea cea mai mare de angajați o reprezintă femeile) sunt mai puțin remunerate decât cele masculinizate. Acest lucru reiese și din domeniul educației unde o pondere de 72,6% din angajați sunt femei, dar cu toate acestea funcțiile de conducere sunt ocupate de către bărbați care au salarii mai mari decât ale angajaților de gen feminin (Privoiu, 2009).

În planul vieții politice, în perioada de tranziție se remarcă o scădere a numărului de femei în Parlament. Din anii '90 și până în zilele noastre situația nu s-a schimbat foarte mult, întrucât în continuare s-a menținut pe scena politică o pondere mică a femeilor din mediul politic. Acest lucru poate fi remarcat și din următorul tabel:

Tabel 2

Anul alegerilor	Total parlamentari	Parlamentari femei	Parlamentari bărbați	Ponderea femeilor în Parlament
2004	496	50	446	10,66%
2008	471	46	425	9,76%

Sursa Privoiu Claudia, 2009

De asemenea, și în Ministere se resimte o slabă popularizare feminină, având în vedere că în 1996 nu era nici o femeie Ministru, (Voicu, 2005, pag. 107), la fel și în 2008, iar în 2009, 4 femei ocupau funcția de ministru (Privoiu, 2009).

Dacă în planul educațional, în planul politicilor sociale și în viața politică, în perioada capitalistă nu au fost remarcate modificări, schimbări însemnate, în ceea ce privește informarea, promovarea și încurajarea femeilor în plan social și nu numai, putem vorbi de o adevărată revoluție în acest sens.

3. De la conștiința colectivă la individualism

În perioada regimului totalitarist, promovarea și informarea femeilor era mult mai slabă și mai puțin abundentă decât în zilele noastre. Materialele folosite în acest scop existau, dar sub forme puține și în număr redus. Astfel, activistele de partid împărțeau broșuri, materiale, publicații destinate exclusiv femeilor în scopul promovării rolului social pe care o femeie trebuia să îl îndeplinească (Olteanu, Gheomea și alții, 2003, pag. 65).

Cea mai longevivă publicație destinată femeilor din acea perioadă era *Almanahul Femeilor*, prezentă încă din vremea lui Gheorghe Gheorghiu Dej. Această revistă cuprindea informații din mai multe domenii precum: cultură, artă, literatură, politică, cu subiecte destul de amestecate, neavând o continuitate logică. În altă ordine de idei, *Almanahul* devenea un mod de acces al femeilor la informare, la cultură și literatură.

În numărul 68 din *Almanahul Femeilor* este prezentată o anchetă națională realizată de către Elisabeta Moraru, pe o temă ce avea în vedere, atributele femeii contemporane. Astfel că se încearcă oferirea unui răspuns la o întrebare esențială: dacă afirmarea femeii în mai multe domenii de activitate, nu doar cele casnice, îi influențează pozitiv sau negativ feminitatea, rolul în familie și sentimental matern. Rezultatul anchetei este unul favorabil, ce laudă capacitatea femeii moderne de a se implica în diverse aspecte ale vieții sociale, culturale, profesionale. De asemenea, pune în evidență beneficiile regimului comunist, în ceea ce privește poziția femeii și egalitatea acesteia cu bărbatul (*Almanahul Femeilor*, nr.68).

În articolele ce se regăsesc în *Almanah* se pun în evidență modele de femei devotate PCR-ului, patriei și întregii Republici Socialiste. După cum reiese din cele prezentate anterior, informarea femeii în comunism se raporta la rolurile pe care ea trebuie să le îndeplinească, la poziția pe care o femeie trebuie să o aibă în societate. Prin toate articolele și informațiile incluse în publicația dedicată

femeilor, se încerca monopolizarea tuturor domeniilor de ideologiile comuniste. De altfel, scopul informării consta în propaganda comunistă de a implementa idei și comportamente dorite de regimul totalitarist.

Ediția cu nr. 75 a *Almanahului Femeilor*, aduce o schimbare evidentă a abordării temelor: apare cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu și tipul ideal de femeie reprezentat de Elena Ceaușescu (*Almanahul Femeilor*, nr. 75). De asemenea, temele abordate în acest tip de publicație vizau viața de familie, sfaturi gospodărești, sfaturi în educarea și creșterea copiilor. Așadar, idealul tip de femeie în acea perioadă se contura în complexul de femeia mamă, soție, gospodină, muncitoare și activistă de partid (Gheonea, 2010).

Femeia din perioada vechiului regim politic, indiferent de funcția pe care o avea muncitoare în uzină, intelectuală fruntașă, ea trebuia să îndeplinească toate rolurile ce îi ofereau apelativul de femeie împlinită, de femeie modernă. “Ea este cea de la care schimbarea începe pentru că ea are menirea de a educa copiii, după principiile ideologiei comuniste. De aceea femeia trebuie să se simtă parte esențială din societatea comunistă și să creadă în emanciparea și puterea de a lupta pentru pace și egalitate, pentru fericirea copiilor ei și pentru a contribui la formarea omului nou și a unei societăți ideale”(Gheonea, 2010).

Prin urmare, rolul femeii în societate era unul foarte important, întrucât ea era cea care ajuta la formarea și educarea viitorilor cetățeni, la menținerea păcii și a ordinii sociale, altfel spus deținea o conștiință colectivă. Astfel, era prezentată femeia în comunism și astfel se promovează imaginea unei femei moderne, emancipate. Cu toate acestea, după căderea vechiului regim, în capitalismul democratic, au loc niște schimbări din acest punct de vedere și femeia capătă alte criterii de evaluare și promovare. Toate aceste puncte de noutate din perioada de după '90 le voi prezenta în capitolul următor.

3.1 Femeia și individualismul acesteia în perioada de tranziție

În prezentarea pe care am realizat-o femeii din perioada comunistă, observăm că sursele de informare pentru aceasta erau puține, slab organizate și structurate. De asemenea, se poate observa, că materialele destinate femeii în perioada de dinainte de '90, nu erau

centrate pe femeie sub aspectele pe care azi mass-media le prezintă. Astăzi, materialele destinate femeilor sunt canalizate pe individualismul femeii, pe trupul acesteia, pe metodele și mijloacele prin care femeia să poată fi pusă în centrul atenției. Numărul publicațiilor destinate femeilor este într-o continuă creștere, de la an la an, de la un sezon la altul. Se regasesc o serie de reviste destinate femeilor cu rubrici despre frumusețe, vestimentație, modă, machiaj, accesorii, despre sanatate și gospodărie. Aceste mijloace de informare sunt într-un număr însemnat, pentru toate categoriile de vârstă (adolescente, tinere, femei căsătorite, femei în vârstă) și pentru toate nevoile acestora.

În perioada de tranziție, numărul acestor tipuri de publicații precum și altele au fost într-o continuă creștere și diversitate. Ele au menirea de a informa și a promova idealul tip de femeie din zilele noastre, femeia de succes, femeia împlinită a secolului XXI. Toate acestea realizându-se prin sfaturi, rețete, exemple ale unor femei de succes din România sau din străinătate. Acestea sunt publicații bine organizate și structurate, cu rubrici specifice. De altfel, și denumirile materialelor sunt sugestive: *Femeia*, *Femeia de azi*, *Libertatea femeilor*, *Lumea femeilor*, *Unica*, *Elle* și altele.

Dacă în anii '70, '80, și chiar '90, nu exista decât o singură publicație care apărea o dată pe an, astăzi publicațiile se împart în: publicații săptămânale, bilunare, lunare. Așadar, că din totalul materialelor publicate pe diverse domenii: auto, financiar, sportiv, politic, cultural, etc., un procent însemnat îl reprezintă revistele destinate exclusiv femeilor. Fie că este vorba de modă, frumusețe, sănătate, gospodărie, acestea au un total remarcabil. Acest lucru se poate observa și în tabelul următor.

Tabel 3

Publicații Săptămânale	Publicații bilunare	Publicații lunare	Publicații totale Destinate femeilor
24%	21%	17%	18%

Media Fax

Femeia de azi se dorește și se prezintă ca fiind una independentă, puternică și sigură pe sine ce își dorește și mai mult de la ea fie prin carieră, în care investește foarte mult, fie prin felul de a arăta (vestimentație, machiaj, atitudine). Acest lucru reiese și din afirmațiile unei femei ce susține: "tot mai multe femei își doresc să fie independente, pe toate planurile," pentru a nu mai fi supuse

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 258-271.

bărbatului și pentru evitarea relelor tratamente (Bălan, 2010). De asemenea, aceeași autoare susține că: “putem fi puternice și independente, dar și frumoase și feminine în același timp” (Bălan, 2010).

Așadar, *femeia de azi* începe să se diferențieze prin aspirațiile pe care le are, prin preocupările și prin activitățile pe care le întreprinde față de femeia din perioada comunistă. Dacă idealul tip de femeie în perioada comunistă era reprezentat de femeia ce îndeplinea complexul de rol: de femeie mamă, soție gospodină, muncitoare, activistă de partid, revoluționară, astăzi asistăm la o trecere la un complex de valori, de atu-uri la o trecere de la conștiința colectivă la cea individualistă.

“Femeia secolului XXI poate să le aibă pe toate...și merită să aibă tot ce își dorește. Carieră, familie, dragoste, succes” (Bălan, 2010).

Cu toate că această prezentare a *femeii de azi* nu este una general valabilă, întrucât amprenta în viața unei femei este pusă de contextul social, clasa socială, nivelul educațional pe care îl are și din care face parte, totuși aceasta este imaginea de ansamblu a unei femei moderne, de succes. Cu alte cuvinte, nu putem compara *femeia de azi* din mediul rural cu cea din mediul urban sau femeia muncitoare necalificată cu aceea ce ocupa poziții de conducere în diverse companii multinaționale. În altă ordine de idei, aici se pune problema stratificării sociale, a contextului social după cum aminteam și mai devreme, a statutului pe care ea însăși, femeia și-l construiește și-l dobândește de-a lungul dezvoltării sale. Prin urmare, “educația influențează puternic nivelul de aspirații și orientările valorice ale indivizilor” (Voicu, Mălina Voicu, 2007, pag.198). Întrucât nivelul de educație este scăzut, posibilitatea de a intra pe piața muncii este redusă, apare modelul de femeie casnică din mediul rural. Femeia țărăncă care se ocupă de activitățile specifice mediului casnic, gospodăresc (Voicu, Mălina Voicu, 2007, pag. 198).

Prin urmare asistăm la o ierarhizare, la o clasificare a femeii în funcție de nivelul de educație, în funcție de statutul socio-economic, politic, cultural și de altă natură. Nu mai putem vorbi, ca în comunism de egalitate între cetățeni, între sexe și statusuri, ci de o inegalitate între indivizi indiferent de gen, profesie, context social. De altfel, în același context social, între persoane cu aceeași profesie apare inegalitatea. După cum arătam în capitolul *Femeia din perioada de tranziție*, apare fenomenul discriminării între sexe, în politicile de

salarizare și de asemenea în activarea în viața politică. Așadar, o primă schimbare în societate în perioada de tranziție este inegalitatea.

4. Reconfigurarea socialului în perioada de tranziție

Luând în considerare toți indicatorii analizați, femeia se definește ca un complex de valori, poziții, roluri, funcții pe care trebuie să le îndeplinească, dar care capătă diverse forme și nuanțe în funcție de contextul social, de perioada în care se află. În continuare voi analiza modificările ce au apărut în perioada de tranziție, făcând referire la toate aspectele punctate în lucrare.

Din punct de vedere al statutului educațional, femeile au evoluat, fiind mai devotate studiului și optând într-un număr mai mare pentru formele superioare de învățământ. Acest fapt se datorează pe de o parte cerințelor mari de pe piața muncii, iar pe de alta parte multitudinii de alternative la care au acces în alegerea formei de învățământ, privată sau bugetată.

În ceea ce privește scena politică și politicile sociale la care femeile au acces situația a rămas în linii mari asemănătoare cu cea din perioada de dinainte de '90. Numărul femeilor ce optează pentru o carieră politică este redus, iar sistemul de politici sociale are prevederi și forme asemănătoare cu cele din comunism.

Un element de noutate se vedește a fi în cazul pieței muncii, întrucât apare fenomenul de șomaj. Locurile de muncă se reduc, sistemul de angajare se schimbă și se construiește o nouă piață a muncii. Astfel că în societatea actuală nu ne mai raportăm la un unic angajator ce creează locuri de muncă și își dorește să dezvolte un stat industrializat, ce are o politică unică de salarizare, ci totul capătă alte forme. Astăzi, tipurile de angajatori sunt diverși, atât în privat cât și în public, și nu se mai poate vorbi de o politică de salarizare, ci de politici de salarizare. Prin urmare, "dezproprierea" statului de unicitate în piața muncii duce la apariția diverselor fenomene:" șomaj crescut, inegalități, discriminări între sexe (Stănculescu, 2006).

Cu toate că în perioada de tranziție, femeia se dorește a fi independentă, puternică, egală cu bărbatul, totuși, se poate vorbi de o "rezistență a femeilor la inegalitățile, discriminările și opresiunile constant exercitate de bărbați asupra lor atât în spațiul public cât și în cel privat" (Mitroiu, Weber, 2005, pag. 2).

În urma unui studiu, s-a constatat că percepția românilor asupra încadrării femeilor pe piața muncii și împlinirea lor în acest sens are o ideologie asemănătoare cu cea din perioada vechiului

sistem. Deși piața muncii a căpătat alte forme, totuși prezența femeii este încurajată și necesară și în perioada de tranziție. Acest lucru nu se datorează doar unei nevoi de forță de muncă feminină, ci și pentru bunăstarea economică și socială a unei familii, a unei femei independente și realizate. În tabelul numărul 4 se înscriu date statistice ce confirmă cele afirmate.

Tabel 4

	În foarte mare măsură	În mare măsură	În mică măsură	În foarte mică măsură	Nu știu
A avea o slujbă este un lucru foarte bun, dar ceea ce își doresc cu adevărat femeile, este să aibă familie și copii;	32,1%	47,8%	10,2%	3,9%	6,0%
O soție care nu lucrează este tot atât de realizată ca și una care are o slujbă plătită;	13,0%	30,9%	31,6%	15,4%	9,15%
Cea mai bună modalitate ca o femeie să fie independentă este să aibă o slujbă;	32,4%	40,9%	12,4%	4,3%	10,1%
Ambii soți trebuie să câștige bani pentru întreținerea familiei;	42,9% 40,7%	40,7%	12,0%	2,5%	1,9%

EVS 1999 apud Noicu, 2005

Din cele enunțate anterior se pot remarca anumite schimbări sociale ce au apărut în perioada postdescembristă, dar cu toate acestea se întâlnesc și o serie de asemănări, fapt ce atestă amprenta unei perioade destul de îndelungate în care a guvernat regimul comunist. Deși în ceea ce privește implicarea femeii în viața socială, economică, educațională și politică s-au produs schimbări mai mult sau mai puțin

importante, totuși imaginea *femeii de azi* este una diferită de cea a femeii din comunism.

Dacă înainte informarea și promovarea valorilor feminine erau slab realizate, după '90 asistăm la o abundență informațională. Astfel că, apar publicații destinate femeilor cu rubrici despre frumusețe, modă, sănătate, gospodărie toate în scopul îmbunătățirii stilului de viață al acestora. De altfel, perioada de tranziție se caracterizează prin rapida dezvoltare tehnică și tehnologică ce necesită o permanentă adaptare la nou.

Abundența informațională, facilitează indivizilor o multitudine de alternative în alegerile pe care le fac. Fie că sunt informații politice, sociale, economice, sportive sau de altă natură, toate acestea au fost mai ușor transmise prin intermediul televiziunii, a presei scrise și de ceva timp încoace a internetului.

O serie de materiale tipărite au în centrul atenției *femeia de azi* care se dorește a fi una unică, fără inhibiții și prejudecăți. Femeia nu mai este prezentată ca o responsabilă a ordinii și echilibrului social, ca ceea ce îndeplinește o multitudine de roluri pentru conferirea bunăstării în familie, în comunitate, în societate.

Femeia de azi este pusă în centrul atenției în primul rând prin prisma trupului, a înfățișării. Cel puțin așa se prezintă în televiziune, presa scrisă, pe internet, spoturi publicitare și altele. Nu doar rolul de mamă, soție, gospodină, muncitoare fac o femeie împlinită. O serie de rețete, metode și sfaturi cu privire la „Cum să fi cea mai frumoasă?” , „Cum poți fi independentă?”, „Cum poți atrage privirile?” ajută femeile să învețe rolul de femeie individualistă. Prin urmare, *femeia de azi* a trecut de la o conștiință colectivă la individualism. Așadar, elementul cel mai important al acestei analize a *femeii de azi* se vedește a fi individualitatea feminină ce devine un ideal tip feminist.

Concluzii

Din analizarea tuturor indicatorilor, putem concluziona că femeia de dinainte de 90 este diferită de *femeia de azi* din mai multe puncte de vedere, după cum am evidențiat și în lucrare. În perioada comunistă asistăm la un program intens de promulgare și vehicularizare a ideologiilor regimului. Odată cu instaurarea regimului politic democratic, noutatea în viața femeilor este dată de diversele schimbări sociale. Fie că este vorba de schimbarea pieței muncii, a modului de manifestare, promovare și informare, toate acestea au menirea de a pune în evidență femeia din societatea românească

contemporană. Elementul pe care îl consider fundamental în acest sens este individualismul feminin prin care femeia își definește personalitatea și stilul propriu.

Problematika de gen în funcție de contextul social ilustrează asemănările și deosebirile, precum și ideal tipul feminin specific pentru fiecare perioadă în parte. De altfel, scopul analizei comparative este de a evidenția reconfigurarea socială privind statutul femeii în perioada de tranziție.

Bibliografie

- Almanahul Femeia*, 1947, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București.
- Almanahul Femeia*, 1948, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București.
- Almanahul Femeia*, 1968, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București.
- Almanahul Femeia*, 1975, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București.
- Almanahul Femeia*, 1978, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București,.
- Almanahul Femeia*, 1985, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București,.
- Almanahul Femeia*, 1988, Combinatul poligrafic "Casa Scînteii", București,.
- Bălan, Theona, Femeia de succes. Feminitatea arma noastră cea mai de preț, disponibil pe <http://femeiadesucces.ro/blog/feminitatea-arma-noastra-cea-mai-de-pret>.
- Femeia*, 2010, nr.10 (47), octombrie.
- Gheonea, Simona și Valentin Gheonea, *Propaganda regimului comunist și implicațiile acesteia asupra condiției femeii* disponibil pe <http://www.scritube.com/istorie/Propaganda-regimului-comunist-1521613114.php>.
- Libertatea pentru femei*, nr. 45 (264), 8 noiembrie 2010.
- Lumea Femeilor*, nr. 22, 27 octombrie 2010.
- Mediafax, 2010, Baza de date interna, disponibil pe www.mediafax.ro.
- Mihalache, Ștefania, *Socialismul și camuflarea de gen* disponibil pe http://www.jsri.ro/old/html%20version/index/no_6/stefania-mihalache-articol.htm.

- Mitroiu, Mihaela, Manuela Weber, 2005, *Femeia și puterea. O analiză a spațiului audio-vizual românesc din perspectiva teoriilor politice feministe*, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București.
- Olteanu, Cristina Liana, Simona Gheonea și Valentin Gheonea, 2003, *Femeile în România comunistă*, Editura Politeia-SNSPA, București.
- Olteanu, Cristina Liana, Simona Gheonea și Valentin Gheonea, 2003, *Femeile în România comunistă*, Editura Politeia-SNSPA, București.
- Privoiu, Claudia, 2009, *Proiect de strategie pentru reducerea discriminării femeilor. Salarii mai mari promovări în funcții de conducere, și mai multe posturi ocupate în Parlament și Guvern* disponibil pe <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-6385725-proiect-strategie-pentru-reducerea-discriminarii-femeilor-salarii-mai-mari-promovari-functii-conducere-mai-multe-posturi-ocupate-parlament-guvern.htm>, accesat la data de 30 octombrie 2009;
- Voicu, Bogdan și Mălina Voicu, 2007, *Valori ale românilor 1993-2006*, Editura Institutul European, Iași.
- Voicu, Mălina, 2005, *Ce fel de bunăstare își doresc românii?, Despre legitimitatea politicilor sociale în România*, Editura Expert Projects, Iași.
- Stănculescu, Manuela, 2006, *Politici salariale, relații industriale și negociere-suport de curs*, București
- ****Feminismul Romanesc*, disponibil pe http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Feminismul_rom%C3%A2nesc la data de 20 noiembrie 2010.